

„Wszystko zmienne”

Pięć szkiców o Władysławie Broniewskim

Maciej Tramer

„Wszystko zmienne”

Pięć szkiców o Władysławie Broniewskim

Recenzent
Anna Szóstak

Patronat
**Śląskie Studia
Polonistyczne**

Spis treści

Jednorazowa historia. O ośmiu (dziewięciu) wierszach Władysława Broniewskiego	7
– Paryska plakietka	7
– Pasowanie do niedopasowanych	15
– Jeden raz	17
<i>Pamiętnik</i> – wstęp do lektury	27
– Echo z dna legendy	27
– Śmietnik umysłowy...	36
– Przedtem i potem	42
Pożegnanie z Jerozolimą – o „ <i>Balladach i romansach</i> ” Władysława Broniewskiego	51
– Rękopis	51
– „Słuchaj...!”	56
– Niewidoczny punkt	59
Literatura zawadzająca poezji	67
Doczekać się bezmierności. Broniewski chórem lub na głosy	85
Indeks	101
Nota bibliograficzna	105
Summary	107

Indeks nazwisk

- Altszuler Leja 39–41
Anders Władysław 78
Apenszlak Paulina 55, 80
- Balicki Stanisław Witold 21, 30
Barańczak Stanisław 19, 92, 93, 98
Bartelski Lesław B. 32
Bedrychowska Bogumiła 7
Benda Julien 70, 80
Berman Gustawa 10
Błok Aleksander 40, 47
Bolsanowski Bolesław 82
Bończa-Uzdowski Władysław 45
Braun Mieczysław 72, 73
Broniewska Janina (siostra) 41
Broniewska Janina (z d. Kunig – żona)
16, 17, 28–36
Broniewska Joanna (Anka) zob. Ko-
zicka Joanna
Broniewska Wanda (z d. Szpilrajn)
27, 32–35
Broniewska Zofia (matka) 41, 42
Broniewska Zofia (siostra) 41
Broniewska-Pijanowska Maria 30
Brzękowski Jan 75
Brzozowski Stanisław 36, 37
Budny Michał 85
- Bujnicki Tadeusz 90
Bujnowski Rafał 85
Bunarotti Michał Anioł 73
- Cambronne Pierre 22
Ciołkosz Lidia 91
Chabas Paul Emil 40
Chmielewski Zenon 68
Celmer Feliks 68
Cyrankiewicz Józef 8, 10
- Daniłowski Gustaw 39
Daszyński Ignacy 44
Dawicki Oskar 85
Dobrowolski Andrzej 10
Dobrowolski Stanisław Ryszard 21, 96
Dokalska Maria 38
Domańska Ewa 21
Drapiewski Władysław 39
Dunin-Wąsowicz Paweł 88
- Erenburg Ilia 73
- Gałęcki Tadeusz 75
Gelbard Izabela (Czajka-Stachowicz)
81
Giedroyc Jerzy 7, 10, 12, 25, 79

- Gołębiewski Grzegorz 43
 Gomulicki Juliusz Wiktor 37
 Gomułka Władysław 8
 Gorczyca Łukasz 88, 89
 Grassgrün Dawid 80
 Grydzwski Mieczysław 73, 74
 Gusin Michał 95
- Hempel Jan 72
 Hłasko Marek 91
 Hostowiec Paweł 8
 Hulka-Laskowski Paweł 76
 Hyż Tadeusz 96
- Ibsen Henryk 40, 41
 Ignar Stefan 8
 Iwaszkiewicz Jarosław 10
- Janus Edward 8–11, 28, 76
 Jasiński Bruno 72, 75
 Jaśkiewicz Sergiusz 79
 Jellenta Cezary 74
 Jesienin Sergiusz 75
 Jochemczyk Mariusz 19
- Kaczyński Michał 88, 89, 99
 Kajtoch Jacek 90
 Kamocka Halszka 38, 46
 Karski Jan 58
 Kasprowicz Antoni 81
 Kenckbok Bronisław Sylwin 44, 49
 Klejnocki Jarosław 88, 89
 Kołakowski Leszek 36
 Kornacki Jerzy 10, 11
 Kornat Marek 10
 Kostanecki Stanisław 69
 Kot Stanisław 78
 Kozicka Joanna 32, 57, 58, 78, 85
 Kozicki Stefan 82
- Kozikowski Edward 76
 Kuncewicz Piotr 90
 Kustroń Józef 43
 Kwiatkowski Tomasz 90
 Kwiek Przemysław 85
- Lam Stanisław 96
 Lander Pinchas 52
 Langner Franciszek 94
 Lazer Dawid 54
 Leociak Jacek 55
 Lewinson Abraham 52
 Libera Zbigniew 85, 88, 89
 Lichodziejewska Feliksa 15, 18, 19,
 27, 34–38, 40, 47–49, 57, 58, 73, 78,
 90, 94
 Liebert Jerzy 73
 Lilienfeld-Krzewski Karol 77
 Lubowidzka Jadwiga 41
 Lucas Wojciech 82
- Łobodowski Józef 12
- Majakowski Włodzimierz 49, 73
 Malczewski Jacek 39
 Mandalian Andrzej 32
 Mariański Jan 68
 Matuszewski Ryszard 33, 91
 Mickiewicz Adam 59–64
 Miłosz Czesław 10, 12, 91
 Młodożeniec Stanisław 75
 Moraczewski Ignacy 45
- Nałęcz Tomasz 44
 Nancy Jean-Luc 85, 95, 99
 Narutowicz Gabriel 47, 48
 Norwid Cyprian Kamil 37
- Oberfeld Jan 68
 Ohojska Wanda 38

- Oppenheim Józef 80
Osadczyk Bohdan 7–10
Ostrowski Cezary 88, 89
- Panas Władysław 65
Panz Karolina 80
Parnicki Teodor 10
Patryas Magdalena 88, 89, 91
Pilniak Borys 77
Piłsudski Józef 43, 45
Pinkerfeld Anda 52
Piotrowiak Miłosz 19, 20
Pryzwan Mariola 32, 79, 90
Przyboś Julian 75
- Rajgrodzka Krystyna 69
Reiss Anzelm 52
Rogalski Zbigniew 85
Romanowski Mieczysław 69
- Sandauer Artur 8, 13, 90
Sasnal Wilhelm 85
Sienkiewicz Henryk 46
Słonimski Antoni 96
Słowacki Juliusz 39
Stalin Józef 9, 64
Stande Stanisław Ryszard 75, 81
Stańczakowa Jadwiga 30, 35
Staszcyk Zygmunt Marek 85
Stawar Andrzej zob. Janus Edward
Stern Anatol 72
Strug Andrzej zob. Gałęcki Tadeusz
Szymański Edward 81
- Świetlicki Marcin 88, 89, 100
- Tenenbaum Benjamin 52
Tuwim Julian 75
- Ujejski Kornel 69
Umiałowski Roman 29
Uniłowski Zbigniew 77
- Wandurski Witold 14, 73, 75, 81
Wasilewski Stefan 68
Waśkiewicz Andrzej Krzysztof 90
Wat Aleksander 72, 91
Ważyk Adam 75
Weintraub Wiktor 12, 78
White Hyden 21, 25
Wierzyński Kazimierz 11, 78, 79
Więckowski Mieczysław 45
Wilczyński Marek 21
Wodnar Mieczysław 98
Wodnarowa Estera 97, 98
Woroszyński Wiktor 18
Wyspiański Stanisław 69
- Załuski Tomasz 95
Zarębińska Maria (Majka) zob. Broniewska-Pijanowska Maria
Zarębińska Maria zob. Zarębińska-Broniewska Maria
Zarębińska-Broniewska Maria 29–31, 80
Zarębiński Paweł 29–31
Zarębiński Zdzisław 30
Zatorska Helena 52
Zawadzki Aleksander 8
Zegadłowicz Emil 83
Zgorzelski Czesław 60
Zygielbojm Szmul 58
- Żeromski Stefan 48, 69, 75
Żywow Marek 67, 78

Maciej Tramer

“Everything changes...” Five essays on Władysław Broniewski

Summary

Maciej Tramer's monograph *“Everything changes...” Five essays on Władysław Broniewski* consists of independent chapters linked by the figure and work of one of the most popular 20th century Polish poets. Chapter One, titled “One-time History,” deals with an isolated incident in which a politically and socially engaged writer, whose work has been most often read in the context of current historical events, has decided to “entrust” part of one of his volumes to a calendar. Consequently, it becomes apparent that the poetic cycle arranged in chronological order is a collection full of inconsistencies, paradoxes and general chaos, with the subsequent poem contradicting each other, and often even arguing with each other. The next essay serves as an “introduction to the reading” of Broniewski's *Diary from the Years 1918–1922*. It functions as a story about a particular document, and at the same time a story about a legend that has emerged throughout the years around a manuscript made available by the poet only to his most trusted readers. Chapter Three, entitled “Farewell to Jerusalem,” constitutes an attempt at a grammatological reading of “Ballads and Romances,” one of the most popular poems dedicated to the Holocaust of Polish Jews during World War II, and at the same time one of Broniewski's best known poems. The fourth essay, “On Literature Hindering Poetry,” deals with Broniewski's journalistic career, a part of his work that was regarded by the poet as a marginal occupation and for this reason remains relatively unknown to the Polish reader. The last essay, entitled “To Await Namelessness,” constitutes an attempt to capture the phenomenon of the extraordinary popularity of Broniewski's poetry. Despite the unambiguous political involvement of the “flagship poet of Polish People's Republic,” Broniewski's works continue to enjoy considerable popularity among contemporary readers. Lacking indifference towards reality, communicative and spontaneous, his poetry, which (sometimes naively) attempts to fulfill “the social order,” not only breaks away with politicized history, but also challenges schematically understood communication and the rigid division into senders, receivers, or participants in a dialogue.

The five essays on Władysław Broniewski were written in the course of several years in the second decade of the 21st century, in a period of very dynamic socio-cultural changes, exposing the anachronisms of old readings of socially-engaged poetry. Instead, the contemporary reader insistently seeks to hear in it their own language and their own voice.

Redaktor
Olga Nowak

Projekt okładki
Łukasz Kliś

Korekta
Adriana Szaforz

Łamanie tekstu
Marek Zagniński

Redaktor inicjujący
Przemysław Pieniążek

Copyright © 2021 by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Sprzysiamy otwartej nauce. Publikacja dostępna na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0)

 <https://orcid.org/0000-0001-5395-5415>

Tramer, Maciej
„Wszystko zmienne” : pięć szkiców o Władysławie
Broniewskim / Maciej Tramer. Wydanie 1. - Katowice :
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2021

<https://doi.org/10.31261/PN.3978>

ISBN 978-83-226-4002-9

(wersja drukowana)

ISBN 978-83-226-4003-6

(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail:wydawnictwo@us.edu.pl

Druk i oprawa:
Volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Księcia Witolda 7-9
71-063 Szczecin

Wydanie I. Ark. druk. 6,75. Ark. wyd. 6,5. Papier Alto Creme 90 g. PN 3978. Cena 19,90 zł (w tym VAT)